

Stockholms ANDTS-program 2023-2026

Dragning för RFMA 231123

ANDTS

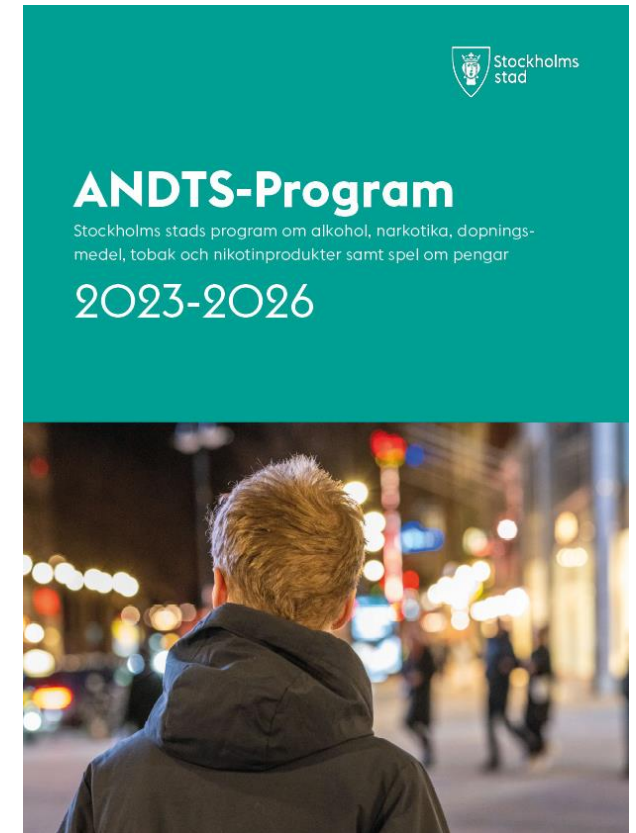
A- Alkohol

N- Narkotika

D- Dopningsmedel

T- Tobak och nikotinprodukter

S- Spel om pengar

Stockholms struktur

Kommunstyrelse, Kommunfullmäktige

Rotlar, Stadsledningskontoret

Fackförvaltningar

Socialförvaltningen, Arbetsmarknadsförv, Utbildningsförv, Kulturförv, Förskoleförv, Trafikkontoret, Exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret med flera

Bromma

Farsta

Häger-
sten-
Älvsjö

Hässelby
-
Vällingby

Järva

Kungs-
holmen

Norra
inner-
staden

Skarp-
näck

Skär-
holmen

Söder-
malm

Historik styrdokument (inom ANDTS) i Stockholms stad

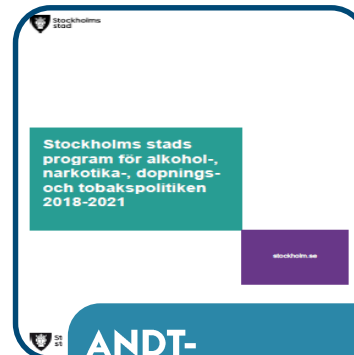
Alkohol och drogpolitisk strategi

•1995

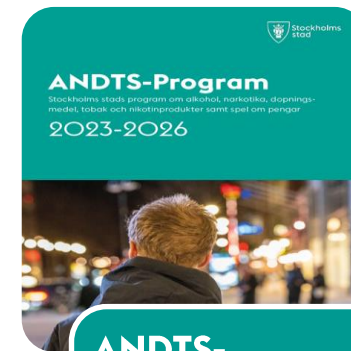
STAN-programmet

- Alkohol, Narkotika, Tobak – *tobak läggs till*
- 2003

ANDT-programmet

- 2018-2021
- Doping adderas
- PI-mini togs fram

ANDTS-programmet

- 2023-2026
- Nikotin och spel inkluderas
- PI mini uppdateras

Samverkan kring personer med missbruk/beroende

Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommuner i Stockholms län

Tillgänglighetsanpassad version november 2020

Överenskommelse

Samverkan kring personer med missbruk/beroende av spel om pengar

Överenskommelse mellan S

STORSTHLM
KOMMUNER I SAMVERKAN

Region Stockholm

ANDTS-Program

Stockholms stads program om alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotinprodukter samt spel om pengar

2023-2026

Trygghetsprogram 2020-2023

Beslutat av kommunfullmäktige 2021-04-12

Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024

start.stockholm

Stockholms stads program för att motverka hemlöshet 2020 - 2025

stockholm.se

Stockholms stads strategi 2019 - 2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet

stockholm.se

Bilaga 2

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism

Riktlinjer till Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram

April 2016

stockholm.se

Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025

start.stockholm

Nationell förankring

- Regeringens skrivelse släpptes i mars 2022 och presenterades för riksdagen i juni 2022. **En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025.**
- Tillägg från regeringens tidigare strategi är att *spel om pengar* och *nikotinprodukter* har inkluderats i den nya strategin.
- Den nya nationella strategin har sju målområden istället för som tidigare sex.
- Det nya målet (som var med även i ANDT-strategin 2012-2016): **Barn och unga ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar**
- Tillägg nollvision om narkotikarelaterad dödlighet i nationella strategin
- **Stadens program använder sex av sju nationella målområden** då det sjunde nationella delmålet är att Sverige håller en folkhälsobaserad inriktning på ANDTS-arbetet inom EU och internationellt.

Regionalt

- Länsstyrelsen är den myndighet som arbetar med att hålla samman länets arbete.
- Socialförvaltningen är medarrangörer för länets ANDTS-nätverk Spindelklubben.
- Tidigare har länsstyrelsen Stockholm tagit fram en ANDT-handlingsplan för länet.
- Denna gång arbetar man istället utifrån en prioritering i Samverkan Stockholmsregionen som rör både ANDTS och brottsförebyggande arbete
- Den regionala prioriteringen utifrån för tidsperioden handlar om att arbeta med lägesbilder och **minska antalet öppna drogscener**. I det arbetet samverkar många myndigheter och staden är en av flera parter.

Preventionsindex – CANS index för kommuners ANDT-arbete

- Utgångspunkt i data från den årliga länsrapporten
- ANDT-index består av totalt 155 indikatorer som är indelade i fem kategorier:
  - personal/budget,
  - policy,
  - samverkan,
  - tillsyn/tillstånd och
  - aktiviteter.
- Indikatorerna har poängsatts så att varje kategori kan ge maximalt 20 preventionspoäng. Den högsta möjliga summan totalt är 100 poäng.
- I rapporten redogörs för hur indexet är uppbyggt och hur det kan appliceras på nationell, regional och lokal nivå.

Preventionsindex Mini- V1 en stadsdelsanpassad variant

- Tillstånd och tillsyn ligger inte i Stadsdelsförvaltningarnas arbetsuppgifter
- Utbildningsförvaltningen är egen fackförvaltning
- Tänkt att användas för att ge indexvärde på SDF-arbete
- Första togs fram 2018 – använts sedan 2019 årligen
- Ligger till grund för nya programstrukturen

Nytt i Stockholms program

- **Strukturen för programmet**

- En bredare förebyggande ansats
- Visualisering i olika delar med fokus både på det interna och utåtriktade arbetet
- Att *Preventionsindex mini* har använts för att skapa struktur, och är tänkt som uppföljningsmodell
- Att målområden presenteras med insatsområden i programmet och förtydligas i en aktivitetsbilaga

- **Tillägg spel om pengar och nikotinprodukter**

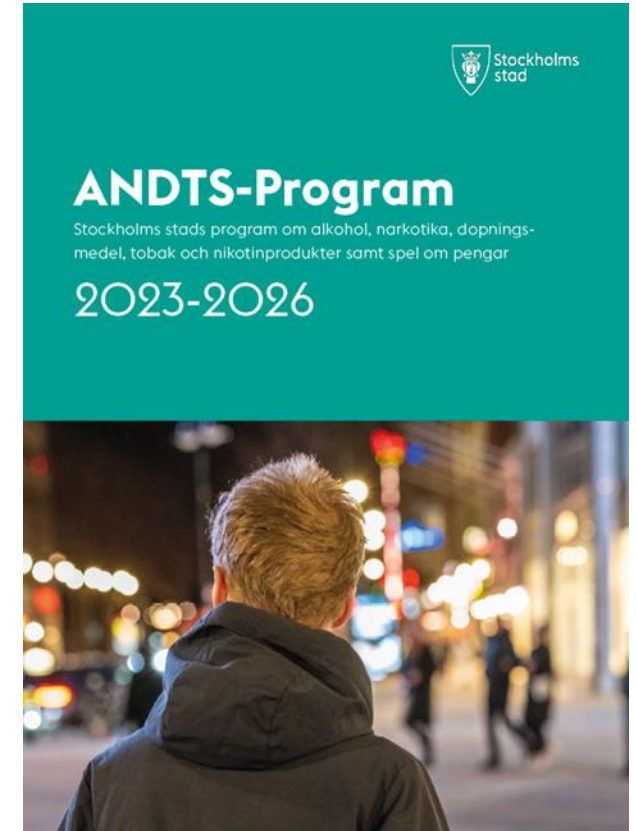
- S för Spel om pengar har succesivt lagts till ANDT och har ingått i kommunernas ansvarsområde sedan 2018 utifrån ändringar i SoL.
- Det behandlande och förebyggande arbetet om spel om pengar regleras mellan parterna i en samverkansöverenskommelse mellan Storsthlm och Region Stockholm från 2019.

Mål och vision för Stockholm

Stockholm ska vara en stad:

- fri från **narkotika** och **dopning**,
- med minskade medicinska och sociala skador orsakade av **alkohol** och **spel om pengar**
- samt med ett minskat bruk av **tobaks- och nikotinprodukter**.

För att nå målet behövs både förebyggande och riktat arbete mot de som behöver stöd.

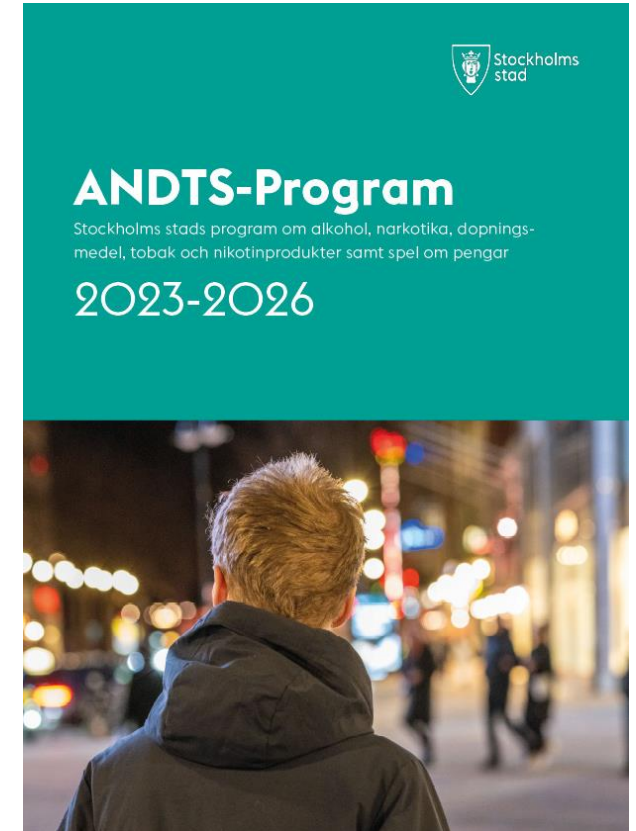

Vad handlar det om?

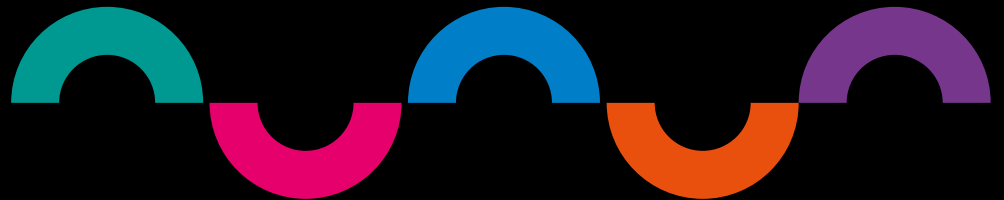
Att staden hittar en gemensam hållning och ståndpunkt där olika förvaltningar och bolag kan arbeta med olika delar för att:

- minska tillgång
- minska efterfrågan
- reducera skada

av **ANDTS**

Programmets uppbyggnad

Överblick

Programmet visar vilka **mål och insatsområden** som berör stadens invånare och arbetet för att uppnå programmets huvudsakliga mål.

Det visar också fyra delar som tillsammans utgör grunden för det **interna arbetet** med att effektivt förebygga ANDTS-problematik.

Till våra invånare

Mål & insatsområden

Internt

Organisation

Samverkan

Kunskap

Uppföljning

Delmål

För att nå stadens övergripande mål finns sex delmål, riktade till stadens invånare, som fokuserar på att **minska tillgång**, **minska efterfrågan** eller **reducera skada** av användning.

Mål 1-
Tillgång ska minska

Mål 1: Tillgången till alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska minska

Mål 2-
Barn och unga ska skyddas

Mål 2: Barn och unga ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar

Mål 3-
Färre börjar och debuterar tidigt

Mål 3: Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter eller debuterar tidigt med alkohol och spel om pengar ska successivt minska

Mål 4-
Skadligt bruk minskar

Mål 4: Antalet personer som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska successivt minska

Mål 5-
Tillgång till god vård och stöd

Mål 5: Personer med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha tillgång till vård och stöd av god kvalitet

Mål 6-
Skador och död minskar

Mål 6: Antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel, tobaks- och nikotinprodukter och spel om pengar ska minska

Insatsområden

I delmålen finns insatsområden med aktiviteter som kan användas i vårt förebyggande arbete.

Insatsområdena visar hur vi kan syssla med olika saker och samtidigt sträva mot samma mål.

Mål 1: Tillgång ska minska

1.1 Tillsyn

1.2 Insatser mot
langning

1.3 Metoder för
att minska
överservering
av alkohol och
narkotika-
användning

1.4 Samverkan
mellan ANDTS-
förebyggande
och brotts-
förebyggande
arbete

Mål 2: Barn och unga ska skyddas

2.1 Insatser för
barn och unga
som anhöriga

2.2 Uppmärksamma och
stötta
föräldrar samt
blivande
föräldrar

2.3 Rökfria och
nikotinfria
miljöer för
unga

Mål 3: Färre börjar och debuterar tidigt

3.1 Främjande
insatser

3.2 Förebyggande,
allmän-
preventiva
insatser

3.3 Minska
riskfaktorer på
grupp- och
individnivå.

3.4 Föräldraskaps-
stöd

Mål 4: Skadligt bruk minskar

4.1 Insatser för
tidig upptäckt
av riskbruk

4.2 Insatser för
råd och stöd
eller lotsning till
stöd-
verksamheter

4.3 Riktat stöd
till särskilt
sårbara
grupper

4.4 Insatser för
staden som
arbetsgivare

Mål 5: Tillgång till god vård och stöd

5.1 Kunskaps-
baserad vård
och stöd

5.2 Intern
samverkan
kring
målgruppen

5.3 Uppsökande
arbete

5.4 Ett hälso-
främjande
perspektiv på
stödet

Mål 6: Skador och död minskar

6.1 Skade-
minimerande
information till
målgruppen

6.2 Suicid-
preventivt
arbete.

6.3 Insatser
kopplat till
dödlighet i
trafiken.

6.4 Insatser
kopplat till
våldsutövare
och våldsoffer.

6.5 Rätten och
möjligheten till
anhörigstöd

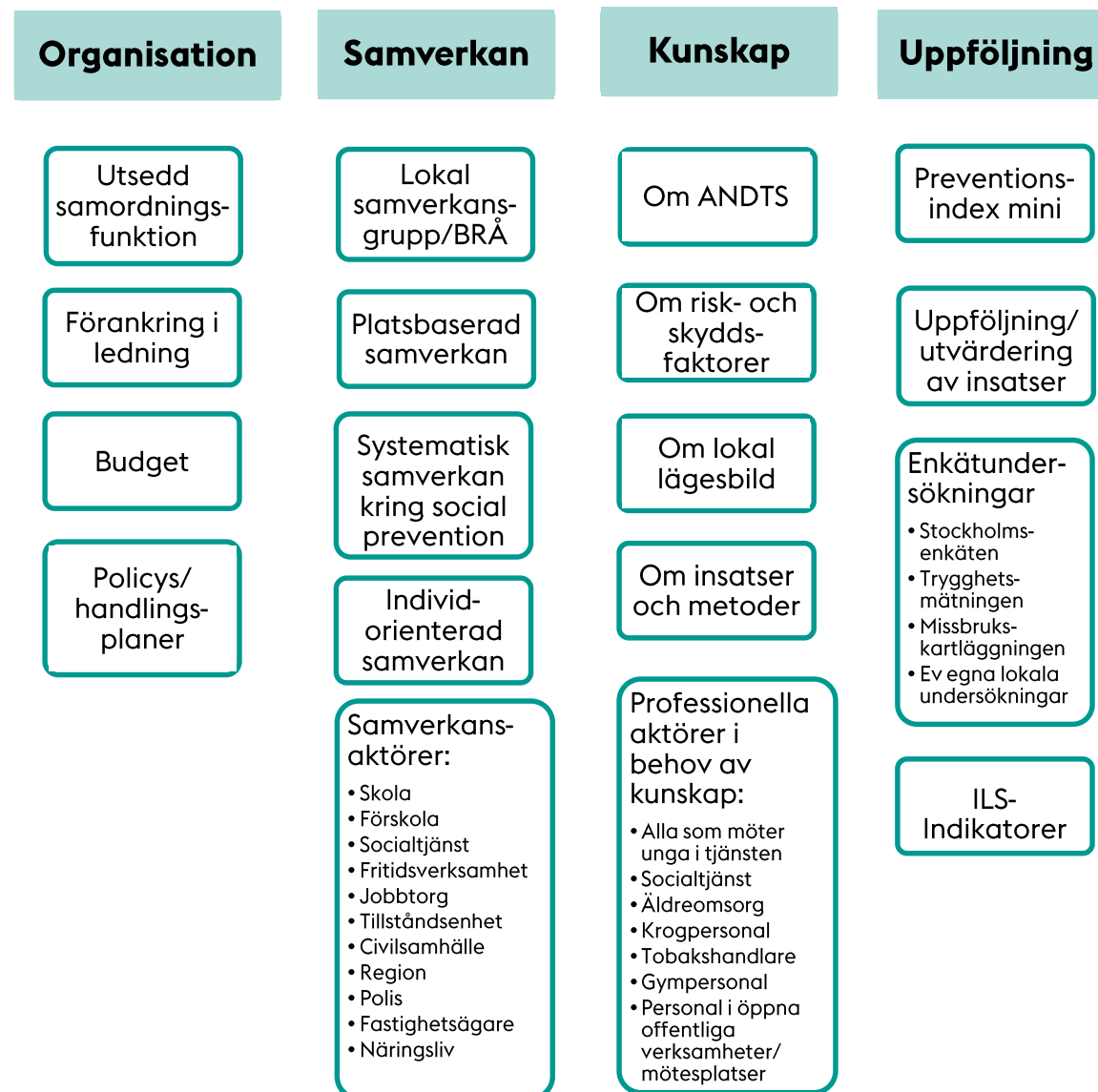

Förebyggstenarna

Ett välfungerande ANDTS-arbete kräver intern organisering. I programmet har vi identifierat fyra delar att fokusera på i det interna arbetet.

Respektive del innehåller byggstenar som tillsammans skapar en stark grund för nå delmålen.

I programmet finns beskrivningar för hur vi strukturerar arbetet för att det ska bli effektivt.

Överblick

Programmet visar vilka **mål och insatsområden** som berör stadens invånare och arbetet för att uppnå programmets huvudsakliga mål.

Det visar också fyra delar som tillsammans utgör grunden för det **interna arbetet** med att effektivt förebygga ANDTS-problematik.

Till våra invånare

Mål & insatsområden

Mål 1-
Tillgång ska minska

Mål 2-
Barn och unga ska skyddas

Mål 3-
Färre börjar och debuterar tidigt

Mål 4-
Skadligt bruk minskar

Mål 5-
Tillgång till god vård och stöd

Mål 6-
Skador och död minskar

Organisation

Utsedd samordningsfunktion

Förankring i ledning

Budget

Policys/handlingsplaner

Internt

Samverkan

Lokal samverkansgrupp/BRÅ

Platsbaserad samverkan

Systematisk samverkan kring social prevention

Individorienterad samverkan

Samverkansaktörer:

- Skola
- Förskola
- Socialtjänst
- Fritidsverksamhet
- Jobbtorg
- Tillståndsenhet
- Civilsamhälle
- Region
- Polis
- Fastighetsägare
- Näringsliv

Kunskap

Om ANDTS

Om risk- och skyddsfaktorer

Om lokal lägesbild

Om insatser och metoder

Professionella aktörer i behov av kunskap:

- Alla som möter unga i tjänsten
- Socialtjänst
- Äldreomsorg
- Krogpersonal
- Tobakshandlare
- Gympersonal
- Personal i öppna offentliga verksamheter/mötesplatser

Uppföljning

Preventionsindex mini

Uppföljning/utvärdering av insatser

Enkätundersökningar

- Stockholmsenkäten
- Trygghetsmätningen
- Missbrukskartläggningen
- Ev egna lokala undersökningar

ILS-Indikatorer

Kortversion

Kortversionen av ANDTS-programmet finns upptryckt och innehåller en kortare sammanställning av problembild och programmets struktur.

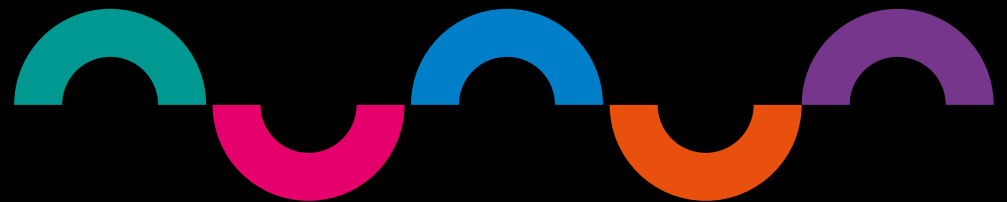
Kortversionen kan användas för att skapa kännedom om programmet, som inspiration och för att orientera sig i ANDTS-förebyggande arbete.

Kortversionen innehåller mål och insatsområden i grova drag, inte aktiviteter.

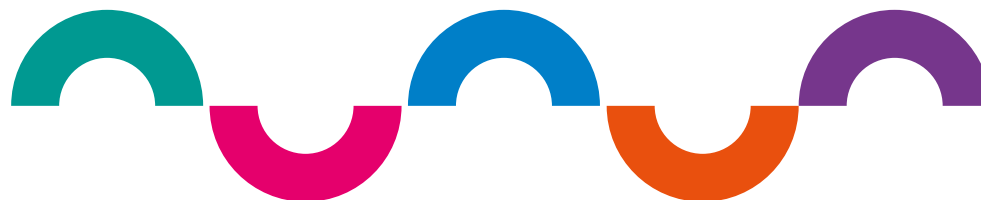
Preventionsindex mini

Uppföljning i SDF

Årlig uppföljning

- Enkät i november
- Svar till SDF i form av:
  - Preventionsindex mini (totalt)
  - Delar av indexet- struktur och aktiviteter
- Indexet är omgjort för att matcha programmet, framtaget ihop med forskare.
- Delvis samma frågor som Länsrapporten.
- Utgår från ett urval av aktiviteter i aktivitetsbilagan. Vissa viktas tyngre.
- Möjliggör
  - Jämförelse över tid
  - Jämförelse med andra
  - En stadsövergripande bild av hur arbetet med ANDTS- programmet fortlöper
- Nackdel
  - 2023- ej jämförbar med tidigare index
  - Frågorna skiljer sig något från nationellt
- Föreslås användas som **indikator** på SDF, förvaltningsnivå.

Jämförelse

Gamla PI mini

- Kortare
- Tydligare koppling Länsrapporten
- Byggde på olika delar, men strukturdelarna vägde ”för tungt”
- Vissa frågor är svårtolkade och en hopblandning av flera saker bla Brottsförebyggande och ANDTS.

Nya PI mini

- Fler frågor
- Tydligare koppling stadens ANDTS-program – urval från aktivitetslistan
- Bygger på strukturindex 22 p + aktivitetsindex 33 p
- Sikta högre på aktiviteter – men mer uppnåbara frågor / frågor som går att undersöka för samordnare

PI-mini V2

- **Strukturer max 22 p** (40% av totalen)
  - Organisation, policy, resurser max 10 av 22 p
  - Samverkan, max 6 av 22 p
  - Kunskap, max 6 av 22 p
- **Aktiviteter max: 33 p** (ej uppdelat) (60% av totalen)
- **Totalt max 55 p** (=m(strukturer, aktiviteter), vid max: $((22+33)/55)*100=100$ p)
- Flertalet frågor väger lika tungt: dvs max 1 poäng men med vissa undantag

Planerad användning

- Sammanställa data. Kunna jämföra enskilda frågor och totalen.
- Ge stöd till SDF kring utveckling av ANDTS-arbetet.
- Indikator på SDF och stadsövergripande medelvärde inom Socialförvaltningen
- Analysmöte med samordnare och chefer årligen
- Se var fokus för utvecklingsarbetet behöver ligga – struktur eller aktivitet

Fackförvaltningar

- Följs upp årligen från nästa år 2024
- Troligen med merparten av "deras" aktiviteter från aktivitetsbilagan
- Inget index- inte jämförbara med andra

Tack för att ni lyssnat!

Elin.sylvan@stockholm.se